

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 22.8.2024

Viitasaaren kaupungin koulukuljetusten periaatteet

Koulumatkan kulkeminen lihasvoimalla on osa koulun terveystasvatusta. Koulumatkat suositellaan kuljettavan joko jalkaisin tai polkupyörällä.

Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään ja sieltä palatessaan. Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Kaupunki järjestää koulukuljetuksen vain väestökisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen. Kaupungin velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Matka, jonka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina määritelty kilometriraja.

Koulukuljetusten sujuminen kuljetusreitillä edellyttää oppilaiden olemista riittävän ajoissa (vähintään 5 min. ennen) sovitussa noutopaikassa. Koulukuljetusta tulee odottaa 20 minuuttia yli sovitun aikataulun, jonka jälkeen oppilas voi palata kotiin ja ottaa yhteyttä joko huoltajaan, kouluun tai lukion toimistosihteeriin. Jos oppilas myöhästyy kuljetuksesta omasta syystä, erillistä kuljetusta ei järjestetä kaupungin toimesta ja tällöin kuljetus kouluun on huoltajan vastuulla. Huoltajan kuuluu ilmoittaa lukion toimistosihteerille ja liikennöitsijälle, mikäli oppilas ei tarvitse jonakin päivänä kuljetusta.

Perusopetuslaki (628/1998 sekä laki em. lain muuttamisesta)

32 §

”Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.

Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

Yleiset koulukuljetusten perusteet Viitasaaren kaupungissa

Koulumatkan pituus tarkoittaa yhdensuuntaista koulumatkaa, joka mitataan väestörekisterikeskukseen merkityn kodin kotiportilta lähikoulun portille lyhintä tai turvallisinta jalankulkukelpoista reittiä myöten. Pelkkä vaaralliseksi luokitellun tien ylitys ei oikeuta koulukuljetukseen.

Viitasaaren kaupunki järjestää esi- ja perusopetuksessa oleville oppilaille koulukuljetuksen esikouluun ja kouluun seuraavasti:

Huopanan koulu ja Kymönkosken koulu

- Esiopetus, jos koulumatka on pidempi kuin 0,5 km ja luokat 1–2, jos koulumatka on pidempi kuin 2,5 kilometriä.
- Luokat 3–6, jos koulumatka on pidempi kuin 5 kilometriä.
- Jos 0.–6. luokan oppilas anoo muuhun kouluun kuin lähikouluun, kaupunki ei järjestä kuljetusta eikä vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos oppilas muuttaa kesken lukukauden toiselle koulunkäyntialueelle tai yli kuntarajan ja jatkaa luvan saatuaan entisessä koulussa, huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos 0.–6. luokan oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä koulun kerhotoimintaan, kaupunki ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta eikä vastaamaan kuljetuskustannuksista.
- Oppilaan edellytetään kävelevän koulukuljetusreitillä varteen. Omavastuukävelyrajat koulukuljetusreitillä varteen ovat esioppilaille 0,5 kilometriä, 1.–2. luokkien oppilaille 1 kilometriä ja luokkien 3.–6. oppilaille 3 kilometriä.
- Koulukuljetukset ovat ensisijaisesti koulukuljetuksia eikä ulkopuolisten kuljettaminen saa häiritä oppilaiden kuljetuksia edes tilapäisesti. Mikäli koulukuljetuksessa kulkee maksavia asiakkaita, tulee liikennöitsijän sopia siitä koulun kanssa erikseen.
- Teiden turvallisuus huomioidaan kuljetusten järjestelyissä Koululiitu -ohjelman perusteella.
- Koulumatkan rasittavuudesta tarvitaan lääkärin lausunto. Poikkeukset kuljetusoikeuksiin myöntää harkinnanvaraisissa tapauksissa koulunjohtaja.

Haapaniemen koulu

- Viitasaaren keskustan 0.–6. luokkien oppilas sekä 7.–9. luokkien oppilas, jonka koulumatka on yli 5 kilometriä.
- Oppilaiden edellytetään kävelevän kuljetusreitillä varteen. Omavastuukävelyrajat koulukuljetusreitillä varteen ovat luokkien 0–2 oppilaille 1 kilometriä ja 3.–9. luokkien oppilaille 3 kilometriä.
- Koulukuljetukset ovat ensisijaisesti koulukuljetuksia eikä ulkopuolisten kuljettaminen saa häiritä oppilaiden kuljetuksia edes tilapäisesti. Mikäli koulukuljetuksessa kulkee maksavia asiakkaita, tulee liikennöitsijän sopia siitä koulun kanssa erikseen.

- Jos 0.–9. luokan oppilas anoo muuhun kouluun kuin lähikouluun, kaupunki ei järjestä kuljetusta eikä vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos oppilas muuttaa kesken lukukauden toiselle koulunkäyntialueelle tai yli kuntarajan ja jatkaa luvan saatuaan entisessä koulussa, huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos 0.–6. luokan oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä koulun kerhotoimintaan, kaupunki ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta eikä vastaamaan kuljetuskustannuksista
- Teiden turvallisuus huomioidaan kuljetusten järjestelyissä Koululiitu -ohjelman perusteella.
- Koulumatkan rasittavuudesta tarvitaan lääkärin lausunto. Poikkeukset koulukuljetusoikeuksiin myöntää harkinnanvaraisissa tapauksissa rehtori.

Odotusajat

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Eri kuljetusmuotojen aikataulujen vuoksi oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla tai iltapäivällä. Koulukuljetus ei ole myöhässä, jos se saapuu pysäkillä 20 minuutin kuluessa sovitusta ajasta.

Lain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää enintään 2,5 tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13-vuotta täyttäneen tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää kuitenkin enintään 3 tuntia päivässä.

Kuinka haetaan koulukuljetusta, korvausta kuljetuksista tai muutosta kuljetuksiin

Henkilökohtaisiin syihin perustuvaa koulumatkan järjestämistä tai koulumatkan kulujen korvausta haetaan koulunjohtajalta tai rehtorilta kirjallisesti. Hakemus on perusteltava. Hakemuksesta on ilmentävä ajanjakso koulukyydin tarpeellisuudesta sekä esitys kuljetusmuodosta. Päätöksen tekee koulunjohtaja tai rehtori.

Tilapäiset, terveydellisten syiden perusteella esim. tapaturman takia, myönnettävät koulukuljetukset myöntää koulunjohtaja tai rehtori. Kuljetuksen perusteena on lääkärinlausunto.

Koululiitu -ohjelmasta poikkeavat Viitasaaren kaupungin sisäiset päätökset

- Kurkelassa (Savimäen alapuolelta alkava asutus) asuville esiopetuksen oppilaille myönnetään maksuton kuljetus, mikäli oppilaan koulumatka on yli 0,5 km. Kurkelassa omavastuumatka koulukuljetukseen on 0,5 km.
- Isoaholla asuville esiopetuksen oppilaille myönnetään maksuton kuljetus.
- Niille 0.–2. luokkien oppilaille, jotka joutuvat koulumatkallaan ylittämään vartioimattoman tasoristeyksen, myönnetään maksuton koulukuljetus.
- Vesannontien osalta myös ne oppilaat, joiden koulukuljetusperiaatteiden mukaiset kilometrit eivät täyty, voivat käyttää koulukuljetusta 0.–6. luokilla. Kuljetus koskee vain Vesannontien valottomia tieosuuksia ja kuljetuksessa käytetään olemassa olevaa reittiä.

Koulukuljetus petoeläin- tai muissa poikkeustilanteissa

Poikkeustilanteiden koulukuljetusasiat käsitellään tapauskohtaisesti. Vastuu on koulunjohtajalla tai rehtorilla, joka tekee kuljetuspäätöksen. Tarvittaessa koulunjohtaja tai rehtori voi pyytää lausunnon riistanhoitoyhdistykseltä, poliisilta, pelastuslaitokselta tai muulta asiantuntijataholta. Kuljetuksista tulee aina tehdä viranhaltijapäätös, jotta ne voidaan tilastoida.

Kuljetettavien luettelo

Tilaajan (kaupunki) tulee antaa oppilasluettelo liikennöitsijälle. Luettelo tulee olla autossa kuljetusten aikana ja lukion toimistosihiteeri päivittää sen tarpeen vaatiessa. Tilaaja maksaa vain luetteloon merkittyjen oppilaiden kuljetuksesta. Muiden kuljettaminen on kielletty, ellei sitä koulun kanssa ole erikseen sovittu.

Järjestyksenpito

Laki järjestyksenpitämisestä joukkoliikenteessä oikeuttaa kuljettajan poistamaan häiriötä aiheuttavan matkustajan, joka kuljettajan kiellosta huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista (huom. turvavyön käyttö). Matkustajaa ei kuitenkaan saa poistaa, jos siitä aiheutuisi vaaraa hänen terveydelleen.

Päätöksenteko

1. Koulu laatii vuosittaisen kuljetussuunnitelman annettuja ohjeita noudattaen.
2. Oppilaskuljetuksia koskevissa kysymyksissä huoltajat voivat ottaa yhteyttä lukion toimistosihiteeriin, koulunjohtajaan tai rehtoriin.
3. Mikäli perhe on tyytymätön lukion toimistosihiteerin järjestämään kuljetukseen, he ottavat yhteyttä kuljetuksista vastaavaan koulunjohtajaan tai rehtoriin. Mikäli huoltajat eivät pääse

keskusteltuaan koulunjohtajan tai rehtorin kanssa yhteisymmärrykseen oppilaan kuljetuksesta, voivat huoltajat anoa kirjallisesti koulukuljetussuunnitelman muutosta koulunjohtajalta tai rehtorilta. Koulunjohtajan tai rehtorin on tehtävä kirjallinen viranhaltijapäätös koulukuljetuksesta.

4. Kuljetuksista vastaavan koulunjohtajan tai rehtorin viranhaltijapäätöksestä voi valittaa hallinto-oikeudelle.
5. Lääkärintodistuksen perusteella myönnettävistä kuljetuksista päätöksen tekevät koulunjohtajat tai rehtorit.

Liikenneturvallisuus

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulukuljetuksessa mukana olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin.

Liikennöitsijä vastaa oppilaiden turvallisuudesta autoon noustessa, koulukuljetuksen aikana ja autosta poistuessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö:

- Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvulla (koskee vain tilausajona tapahtuvia koulukuljetuksia, jotka eivät ole avoimia muille matkustajille).
- Autossa on oltava mukana tilaajan antama kuljetusluettelo oppilaista.
- Turvavöiden käyttö:
  - Oppilaiden ja kuljettajan tulee käyttää turvavyötä koulukuljetuksissa.
  - Turvavöitä on käytettävä Tieliikennelaissa (§ 88) määrätyllä tavalla.
- Koululaiskuljetuksissa ajoneuvo kohtainen nopeusrajoitus on 80 km/h.
- Kuljetuksissa noudatetaan em. ministeriön päätöstä koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Koulukuljetusten muistilistat huoltajille, oppilaille ja kuljettajille

Ks. liitteet 1–3

Liite 1

Huoltajan muistilista

- Ilmoita aina koulukuljetuksista vastaavalle liikennöitsijälle lapsen sairastumisesta tai muista poissaoloista.
- Ilmoita osoitteenmuutoksesta hyvissä ajoin, sillä osoitteenmuutos ei päivity automaattisesti koululle.
- Huolehdi, että lapsi on ajoissa odotuspaikalla.
- Ohjaa lastasi käyttäytymään pysäkillä ja autossa.
- Huolehdi, että olet ajoissa lähettämässä tai vastaanottamassa saatettavaa lasta.
- Kaupunki järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen, ei kavereille, ei mummolaan yms.
- Liikennöitsijä, lapsen huoltajat sekä lapsi sopivat keskenään lapsen autolle aiheuttamista vahingoista. Kaupunki ei ole korvausvelvollinen.
- Tarkista, että lapsen ulkoiluvaatteissa on heijastimet.
- Kuljettajalta voi kysyä autoon jääneitä tavaroita.
- Autossa saa kuljettaa liukureita, suksia, pulkkia ja luistimia ym. koulussa tarvittavia välineitä asianmukaisesti pakattuna.

Kuljetusoppilaan muistilista

- Odota kyytiä pysäkillä tai sovitussa paikassa, ei ajoradalla.
- Ole sovitussa noutopaikassa riittävän aikaisin (vähintään 5 min. ennen).
- Autoa tulee odottaa 20 minuuttia yli ilmoitetun ajan.
- Noudata hyviä käytöstapoja:
  - tervehdi kuljettajaa, anna hänelle työrauha ja noudata kuljettajan antamia ohjeita.
  - huomioi muut matkustajat, nouse autoon ja poistu autosta rauhallisesti.
- Käytä aina turvavyötä.
- Pysy omalla paikallasi auton liikuessa.
- Jos voit pahoin, ilmoita tai pyydä kaveriasi ilmoittamaan siitä kuljettajalle.
- Tarkista, ettet unohtanut mitään autoon.
- Älä nouse autoon, äläkä poistu siitä liikenteen puolelta.
- **Odota, että auto on lähtenyt pysäkiltä ja näet joka suuntaan, ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.**
- Hämärän ja pimeän aikaan käytä aina heijastinta.
- Sinua varten on varattu vain yksi istumapaikka, reppua pidät sylissäsi.

Koulukuljettajan muistilista

- Aja odotusalueelle rauhallisesti.
- Käänä ensin auto ja päästä vasta sitten lapset pois kyydistä.
- Tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet liikkeelle.
- Huolehdi, että autoon siirtyminen ja siitä poistuminen tapahtuu rauhallisesti ja kiireettä.
- Pyri olemaan täsmällinen aikatauluissa ja huomioi kelivara.
- Muista liikennesäännöt ja liikennekäyttäytyminen.
- Muista, että olet oheiskasvattaja, käyttäytymisesi ja kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista.
- Jos kuljetuksissa esiintyy ongelmia, ota yhteyttä ensin koulunjohtajaan tai rehtoriin tai lukion toimistosihteerin, tarpeen vaatiessa myös oppilaan huoltajiin.
- Kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille, kuljettajilla on salassapitovelvollisuus.
- Ajoneuvojen tulee olla siistejä.
- Kaupunki järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen, ei kavereille, ei mummolaan yms.
- Koska kaupunki on ostanut yhden istumapaikan/kuljetettava, kuljettaja vastaa siitä, että oppilaat eivät pidä reppuja istumapaikoilla vieden siten istumapaikan toisilta matkustajilta.